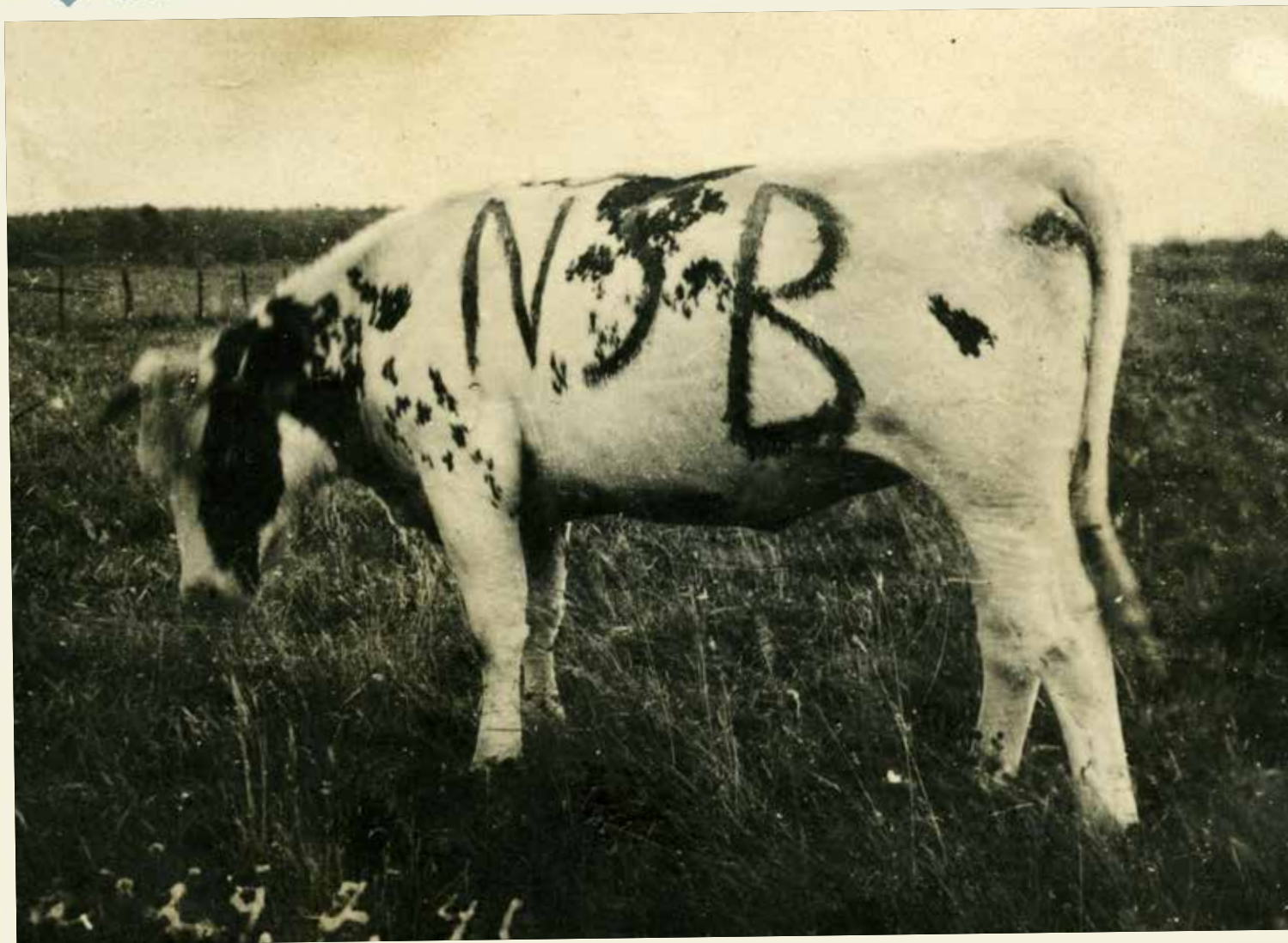

1939-1945

TOEN HET OORLOG WAS

WERKBLAD 1

Deze opdracht hoort bij
hoofdstuk 5 **VRIEND OF VIJAND**
of hoofdstuk 8 **DIEREN**
Deze opdracht doe je in tweetallen.

Wat ga je doen?

Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde vragen.

Wat heb je nodig?

- Het boek *Toen het oorlog was*, blz. 84-97 en 134 -147.
- Pen of potlood

Beeldbankwo2.nl / Verzetsmuseum Amsterdam, beeldnr. 115178 / Mien van de Voort

Voor de leerkracht bij werkblad 1

Algemene uitleg werkvorm

De kinderen kijken naar historische foto's. Ze gaan dit doen volgens de *Visible Thinking*-methode. Hierbij stel je drie vragen bij een foto of schilderij: Wat zie je? Wat denk je dat je ziet? Wat vraag je je af over wat je ziet?

Voorbeeld

Bij de eerste vraag *Wat zie je?* is het de bedoeling dat de kinderen alleen benoemen wat ze zien. Zien ze een foto van een paard met een politieman erop, dan zeggen ze 'ik zie een paard en ik zie een agent'. De opmerking 'ik denk dat het een politiepaard is' hoort bij de vraag *Wat denk je dat je ziet?* Ze benoemen zo veel mogelijk wat ze zien. Bij de tweede vraag proberen ze dus de foto te duiden met de kennis die ze al hebben. Bij de derde vraag *Wat vraag je je af over wat je ziet?* schrijven kinderen op welke vragen in ze opkomen bij de foto. Alle vragen mogen, het maakt niet of er wel of geen antwoord op mogelijk is.

Stap 1 KIJK - Wat zie je?

Vraag de leerlingen wat ze zien. Bijvoorbeeld: Ik zie een koe met de letters NSB op de zijkant geschilderd. De koe staat in een weiland. Ik zie een hek. De lucht lijkt bewolkt.

Stap 2 BEDENK - Wat denk je dat je ziet?

Vraag de leerlingen wat ze denken te zien op deze foto. Bijvoorbeeld: Het is een koe die geschilderd is met de woorden NSB. De NSB was een politieke organisatie die samenwerkte met de nazis. Waarschijnlijk beschuldigde iemand de eigenaar van de koe ervan dat hij NSB'er was.

Stap 3 VRAAG - Wat vraag je je nog af?

Bijvoorbeeld: Waarom is de koe beschilderd? Wie heeft het gedaan? Zou de koe er last van hebben? Waren er meer koeien beschilderd? Waar in Nederland is dit? Zou de koe 's nachts of overdag zijn beschilderd?

1939-1945

TOEN HET OORLOG WAS

WERKBLAD 2

Deze opdracht hoort bij
hoofdstuk 7 MOORD
Deze opdracht doe je klassikaal.

Wat ga je doen?

Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde vragen.

Wat heb je nodig?

- Het boek *Toen het oorlog was*, blz. 114-133.
- Pen of potlood

Shutterstock.com / WhiteHaven

Voor de leerkracht bij werkblad 2

Omdat deze afbeelding niet direct gaat over de oorlog, maar over de slachtoffers van de Holocaust, raden wij aan om deze les volledig klassikaal te doorlopen. Hoewel het boek alle nodige informatie over de Jodenvervolgving geeft, is het nuttig om de kinderen te helpen bij het begrijpen van deze foto.

Algemene uitleg werkvorm

De kinderen gaan kijken naar historische foto's. Ze gaan dit doen volgens de *Visible Thinking*-methode. Hierbij stel je drie vragen bij een foto of schilderij: Wat zie je? Wat denk je dat je ziet? Wat vraag je je af over wat je ziet?

Voorbeeld

Bij de eerste vraag *Wat zie je?* is het de bedoeling dat de kinderen alleen benoemen wat ze zien. Zien ze een foto van een paard met een politieman erop, dan zeggen ze 'ik zie een paard en ik zie een agent'. De opmerking 'ik denk dat het een politiepaard is' hoort bij de vraag *Wat denk je dat je ziet?* Ze benoemen zo veel mogelijk wat ze zien. Bij de tweede vraag proberen ze dus de foto te duiden met de kennis die ze al hebben. Bij de derde vraag *Wat vraag je je af over wat je ziet?* schrijven kinderen op welke vragen in ze opkomen bij de foto. Alle vragen mogen, het maakt niet of er wel of geen antwoord op mogelijk is.

Stap 1 KIJK - Wat zie je?

Vraag de leerlingen wat ze zien. Bijvoorbeeld: Op de foto zie je een enorme stapel met schoenen. Het zijn allemaal verschillende schoenen. Sandalen, hakken, mannenschoenen, damesschoenen en kinderschoenen.

Stap 2 BEDENK - Wat denk je dat je ziet?

Vraag de leerlingen wat ze denken te zien op deze foto. Het zijn schoenen, maar waarom is een foto van schoenen interessant? Wijs de leerlingen erop dat dit het openingsbeeld is van het hoofdstuk *Moord*. Wat heeft de foto daarmee te maken? Deze foto is genomen in Auschwitz. Daar werden de persoonlijke bezittingen van Joden en andere gevangenen bij aankomst afgepakt. Een deel van deze bezittingen zijn teruggevonden bij de bevrijding van het vernietigingskamp. De schoenen zijn verzameld en worden tentoongesteld in het museum van Auschwitz. Er liggen tienduizenden schoenen in de ruimte. Toch is dit maar een klein deel. Er zijn ongeveer 1,1 miljoen mensen vermoord in Auschwitz, en in andere vernietigings- en concentratiekampen nog veel meer. Naast schoenen liggen er in het museum ook stapels brillen, koffers en andere persoonlijke bezittingen van de slachtoffers.

Stap 3 VRAAG - Wat vraag je je nog af?

Bijvoorbeeld: Waarom zouden de schoenen zijn bewaard? Zijn er andere dingen bewaard? Waar werden de schoenen opgeslagen? Wat werd er bij aankomst in Auschwitz allemaal afgepakt? Gebeurde dit in alle vernietigingskampen?

1939-1945

TOEN HET OORLOG WAS

WERKBLAD 3

Deze opdracht hoort bij
hoofdstuk 6 OVERLEVEN
Deze opdracht doe je in tweetallen.

Wat ga je doen?

Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde vragen.

Wat heb je nodig?

- Het boek *Toen het oorlog was*, blz. 98-113.
- Pen of potlood

Beeldbankwo2.nl | NIOD

Voor de leerkracht bij werkblad 3

Algemene uitleg werkvorm

De kinderen gaan kijken naar historische foto's. Ze gaan dit doen volgens de *Visible Thinking*-methode. Hierbij stel je drie vragen bij een foto of schilderij: Wat zie je? Wat denk je dat je ziet? Wat vraag je je af over wat je ziet?

Voorbeeld

Bij de eerste vraag *Wat zie je?* is het de bedoeling dat de kinderen alleen benoemen wat ze zien. Zien ze een foto van een paard met een politieman erop, dan zeggen ze 'ik zie een paard en ik zie een agent'. De opmerking 'ik denk dat het een politiepaard is' hoort bij de vraag *Wat denk je dat je ziet?* Ze benoemen zo veel mogelijk wat ze zien. Bij de tweede vraag proberen ze dus de foto te duiden met de kennis die ze al hebben. Bij de derde vraag *Wat vraag je je af over wat je ziet?* schrijven kinderen op welke vragen in ze opkomen bij de foto. Alle vragen mogen, het maakt niet of er wel of geen antwoord op mogelijk is.

Stap 1 KIJK - Wat zie je?

Vraag de leerlingen wat ze zien. Bijvoorbeeld: Ik zie een jongetje met een lepel vol eten in zijn hand. Hij heeft een dikke trui aan. Om hem heen zitten meer kinderen. Het jongetje kijkt recht in de camera. Hij heeft grote ogen. De jongen naast hem kijkt niet in de camera.

Stap 2 BEDENK - Wat denk je dat je ziet?

Vraag de leerlingen wat ze denken te zien op deze foto. Bijvoorbeeld: Ik denk dat dit kinderen in een gaarkeuken zijn tijdens de Hongerwinter. De jongen is mager en lijkt honger te hebben.

Stap 3 VRAAG - Wat vraag je je nog af?

Bijvoorbeeld: Wat eet de jongen? Mochten alle kinderen in een gaarkeuken eten? Wie maakte de foto? Waarom is de foto gemaakt? Waar is de foto gemaakt? Heeft de jongen de oorlog overleefd? Waar zijn zijn ouders? Is de jongen naast hem zijn broertje?

1939-1945

TOEN HET OORLOG WAS

WERKBLAD 4

Deze opdracht hoort bij
Hoofdstuk 2 Vechten en
Hoofdstuk 3 Techniek
Deze opdracht doe je in tweetallen.

Wat ga je doen?

Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde vragen.

Wat heb je nodig?

- Het boek *Toen het oorlog was*, blz. 46-47 en 60-62.
- Pen of potlood

Wikimedia Commons

Voor de leerkracht bij werkblad 4

Algemene uitleg werkvorm

De kinderen gaan kijken naar historische foto's. Ze gaan dit doen volgens de *Visible Thinking*-methode. Hierbij stel je drie vragen bij een foto of schilderij: Wat zie je? Wat denk je dat je ziet? Wat vraag je je af over wat je ziet?

Voorbeeld

Bij de eerste vraag *Wat zie je?* is het de bedoeling dat de kinderen alleen benoemen wat ze zien. Zien ze een foto van een paard met een politieman erop, dan zeggen ze 'ik zie een paard en ik zie een agent'. De opmerking 'ik denk dat het een politiepaard is' hoort bij de vraag *Wat denk je dat je ziet?* Ze benoemen zo veel mogelijk wat ze zien. Bij de tweede vraag proberen ze dus de foto te duiden met de kennis die ze al hebben. Bij de derde vraag *Wat vraag je je af over wat je ziet?* schrijven kinderen op welke vragen in ze opkomen bij de foto. Alle vragen mogen, het maakt niet of er wel of geen antwoord op mogelijk is.

Stap 1 KIJK - Wat zie je?

Vraag de leerlingen wat ze zien. Bijvoorbeeld: Ik zie een boot. Ik zie zee en strand. Er hangen donkere wolken of er hangt rook in de lucht. Ik zie mensen met rugzakken in het water lopen. Aan land liggen allemaal spullen op de grond. Ik zie een reddingsboei.

Stap 2 BEDENK - Wat denk je dat je ziet?

Vraag de leerlingen wat ze denken te zien op deze foto. Bijvoorbeeld: Ik denk dat dit D-Day is. Soldaten komen aan op het strand.

Stap 3 VRAAG - Wat vraag je je nog af?

Bijvoorbeeld: Uit welk land komen deze soldaten? Waar ligt dit strand? Hoeveel mensen deden mee? Was het water koud? Konden ze allemaal zwemmen?

1939-1945

TOEN HET OORLOG WAS

WERKBLAD 5

Deze opdracht hoort bij

hoofdstuk 5

VRIEND OF VIJAND

Deze opdracht doe je in tweetallen.

Wat ga je doen?

Je gaat heel goed kijken naar deze foto. Dat doe je in stappen. Bij elke stap praat je samen over wat je weet of juist nog niet weet over de foto. Schrijf alles op. Er zijn geen verkeerde vragen.

Wat heb je nodig?

- Het boek *Toen het oorlog was*, blz. 84-97.
- Pen of potlood

Beeldbankwo2.nl / NIOD

Voor de leerkracht bij werkblad 5

Algemene uitleg werkvorm

De kinderen gaan kijken naar historische foto's. Ze gaan dit doen volgens de *Visible Thinking*-methode. Hierbij stel je drie vragen bij een foto of schilderij: Wat zie je? Wat denk je dat je ziet? Wat vraag je je af over wat je ziet?

Voorbeeld

Bij de eerste vraag *Wat zie je?* is het de bedoeling dat de kinderen alleen benoemen wat ze zien. Zien ze een foto van een paard met een politieman erop, dan zeggen ze 'ik zie een paard en ik zie een agent'. De opmerking 'ik denk dat het een politiepaard is' hoort bij de vraag *Wat denk je dat je ziet?* Ze benoemen zo veel mogelijk wat ze zien. Bij de tweede vraag proberen ze dus de foto te duiden met de kennis die ze al hebben. Bij de derde vraag *Wat vraag je je af over wat je ziet?* schrijven kinderen op welke vragen in ze opkomen bij de foto. Alle vragen mogen, het maakt niet of er wel of geen antwoord op mogelijk is.

Stap 1 KIJK - Wat zie je?

Vraag de leerlingen wat ze zien. Bijvoorbeeld: Ik zie een man die zijn hand in zijn jas steekt. Hij heeft een fiets. Ik zie twee vrouwen die ook fietsen hebben. Ik zie een agent staan bij een van de vrouwen. Helemaal links staat nog een agent. Ze staan op straat. Op de achtergrond zie je gebouwen en bomen.

Stap 2 BEDENK - Wat denk je dat je ziet?

Vraag de leerlingen wat ze denken te zien op deze foto. Bijvoorbeeld: Het lijkt erop dat de mensen met hun fietsen iets pakken uit hun jassen. Waarschijnlijk hun persoonsbewijs. Ze worden gecontroleerd door de agenten.

Stap 3 VRAAG - Wat vraag je je nog af?

Bijvoorbeeld: Waarom worden de mensen gecontroleerd? Zijn de agenten op zoek naar iemand? Zijn het Nederlandse of Duitse agenten? Waar is deze foto gemaakt? Waarom is de foto gemaakt? Zouden de mensen het spannend vinden om gecontroleerd te worden? Had hun fiets versnellingen?